

PROIECT **ROMÂNIA**

Protejarea cailor împotriva bolilor

WorldHorseWelfare
turn your passion into action

Front comun împotriva bolilor

La fel ca și noi, și Dvs. doriți să asigurați sănătatea și bunăstarea propriului cal sau a cailor pe care îi aveți în pensiune. Să aveți grijă de cai înseamnă să îi protejați de orice fel de boală.

Călăritul este o activitate sportivă și de agrement tot mai populară, ceea ce înseamnă că din ce în ce mai mulți cai sunt transportați pe teritoriul României și al Europei. Acest lucru expune caii la amenințarea bolilor. Caii sunt transportați pentru a participa la competiții locale, sunt importați sau exportați, sau pur și simplu întră în contact cu alți cai. Ca proprietari sau îngrijitori de cai nu mai putem ignora această amenințare.

Să ai de-a face cu boala reprezintă o problemă serioasă pentru orice proprietar de cal sau de pensiune de cai. Mai mult, neplăcerile aduse de prezența unei boli pot duce la tăinuirea situației, deoarece oamenii le este frică să recunoască faptul că au un cal bolnav. Trebuie să depășim această frică de recunoaștere a problemei, deoarece fără o comunicare deschisă nu putem lupta cu succes împotriva bolii.

World Horse Welfare a elaborat acest pachet informațional cu scopul de a pune la dispoziție sfaturi utile cu privire la protejarea cailor și a fermelor în fața amenințării bolilor. Scopul este să prevenim și să reducem prezența bolilor și să ne menținem caii în cea mai bună condiție.

Vă invităm să vă alăturați eforturilor noastre pentru bunăstarea cailor din România.

Ce este boala?

În cel mai larg sens, boala înseamnă o pierdere de sănătate. O boală este o condiție care duce la o funcționare anormală a corpului, lucru care poate rezulta într-o serie de simptome.

Unele boli își au cauza într-o problemă intrinsecă a corpului (de exemplu, afecțiuni genetice) și prin urmare nu se pot transmite către alte animale. Alte boli sunt răspândite de gemeni care pot fi luați din lucrurile aflate în vecinătatea calului (sol, muște, alți cai). Acestea sunt cunoscute ca boli infecțioase și urmărim prevenirea lor prin implementarea măsurilor descrise în acest pachet informațional.

Există și boli infecțioase necontagioase (care nu se pot lua de la un cal la altul), cum ar fi tetanosul sau Virusul West Nile.

Bolile care se pot răspândi de la un cal la altul (prin contact direct, prin aer, prin echipament contaminat, prin haine, mâini, etc.) se numesc boli contagioase. Spre exemplu, gurma sau micoza cutanată.

Caii nu prezintă întotdeauna semnele bolii. Ei pot fi purtători fără simptome vizibile și prin urmare pot prezenta risc de infecție pentru alți cai. Din acest motiv, este important să țineți un jurnal în care să notați problemele de sănătate ale fiecărui cal și dacă a intrat sau nu în contact cu alte animale bolnave.

În timp ce unele boli pot cauza o stare de rău severă, altele pot trece relativ neobservate. Din acest motiv, este foarte important să știți care este starea normală de sănătate a calului Dvs. și să fiți mereu atent dacă survin schimbări. Primele semne ale unei boli pot fi

Urmând acești pași simpli, asigurați sănătatea și forma calului Dvs.:

Puneți întrebări: aflați istoria completă a fiecărui cal înainte ca acesta să ajungă în ferma (pensiunea) Dvs.

Igienă: mențineți o bună igienă personală, evitați folosirea aceluiași echipament pentru mai mulți cai, curățați periodic adăpostul și echipamentul, dezinfecțați cu simț de răspundere.

Împreună: evitați să vă lăsați calul împreună cu alți cai necunoscuți sau despre a căror stare de sănătate nu aveți suficiente informații.

Izolare: un cal nou venit în fermă ar trebui ținut în izolare timp de trei săptămâni, înainte să fie integrat în grup. Orice cal suspectat de boală trebuie izolat imediat.

Îngrijire medicală periodică: asigurați-vă că fiecare cal pe care îl aveți în pensiune are vizita medicală la zi, mai ales cu privire la vaccinări și deparazitare. Folosiți un plan de sănătate pentru a avea lucrurile sub control.

Acționați de urgență: dacă aveți orice fel de suspiciune legată de starea de sănătate a unui cal, izolați-l de urgență și contactați medicul veterinar.

doar o mică schimbare în comportament sau o reducere a performanței.

Rețineți, chiar și afecțiunile minore pot afecta starea de bine și capacitatea de muncă a calului Dvs. – gândiți-vă spre exemplu la cum vă simțiți Dvs. atunci când sunteți răciți. Urmând sfaturile noastre nu numai că vă veți proteja calul față de boli, dar veți și avea grijă ca acesta să se afle în condiție de top.

Asigurați sănătatea și bunăstarea calului Dvs. prin prevenirea răspândirii bolilor.

WorldHorseWelfare
turn your passion into action

PROIECTROMÂNIA

De ce este important să prevenim răspândirea bolilor?

- » Ca să ne ocrotim caii împotriva suferinței și a morții premature.
- » Ca să promovăm sănătatea și bunăstarea cailor noștri, precum și a populației cabaline locale.
- » Pentru a menține performanța și pentru a asigura o viață activă lungă pentru caii noștri.
- » Pentru a proteja populația cabalină națională împotriva izbucnirii unei epidemii.
- » Pentru a proteja sănătatea oamenilor – anumite boli ale cailor se pot transmite și la om, spre exemplu, micoza cutanată (pecinginea) sau salmonela.
- » Pentru a evita neliniștea și stresul de a avea un cal bolnav, sau și mai rău, pentru a evita durerea pricinuită de pierderea unui cal.
- » Pentru a minimiza cheltuielile cu îngrijirea veterinară.
- » Pentru a evita munca în plus, timpul și costurile necesare îngrijirii unui cal bolnav.
- » Pentru a evita efectul negativ pe care boala îl poate avea asupra fermei/pensiunii Dvs. – boala înseamnă mai multă muncă, înseamnă pierderea de clienți și bani. Un focar de boală poate rezulta în restricții cu privire la transportul cailor din-spre și către fermă.

Implicați-vă!

Urmați principiile expuse în acest pachet informațional pentru a vă proteja calul și ferma împotriva bolilor.

Răspândiți vorba, nu boala: vorbiți cu proprietarii despre ce înseamnă boala; încurajați-i și pe ceilalți să-și protejeze caii de boală; distribuiți acest pachet informațional tuturor celor care lucrează cu cai.

Acest pachet informațional include:

- » Secțiunile: „Cum să vă protejați calul împotriva bolilor“, „În izolare“, „Boli des întâlnite în România“, „Boli cu notificare obligatorie“, „Alte boli infecțioase grave“.
- » Un Plan de Sănătate care vă va ajuta să urmăriți la zi starea de sănătate a cailor aflați în grija Dvs.

Cum putem preveni apariția bolii?

- » Prin cunoașterea bolilor și a modului în care acestea se răspândesc.
- » Printr-o igienă ireproșabilă (spălați mereu mâinile, mențineți hainele și echipamentul curate).
- » Prin stabilirea unui plan de sănătate, care să includă vaccinări și deparazitări periodice.
- » Prin ținerea unui jurnal în care să notați periodic informații cu privire la sănătatea cailor (calendarul vaccinărilor, al deparazitărilor, înregistrarea mișcării cailor dinspre și către fermă).
- » Prin izolarea cailor a căror stare de sănătate este necunoscută.
- » Prin izolarea cailor bolnavi, a cailor nou veniți în cadrul pensiunii și a cailor care e posibil să fi fost expuși bolilor (spre exemplu, cai care au participat la târguri, competiții sau alte evenimente).
- » Printr-o bună comunicare și cooperare cu proprietarii cailor pe care îi aveți în pensiune.
- » Contactând veterinarul, care la rândul său va notifica Direcția Sanitar Veterinară din județ, în cazul în care suspectați prezența unei boli cu notificare obligatorie.

Cum se răspândește boala?

Prin contactul cu suprafețe contaminate, materiale, substanțe sau animale, care poate include:

- » Contact direct între cai.
- » Contact direct cu alte animale (animale de fermă, câini, pisici, animale sălbatic) sau cu oameni.
- » Vectori de infecție (insecte, țânțari, căpușe).
- » Aer (prin tuse, strănut).
- » Dejecții (urină, fecale).
- » Fluidele corporale (sânge, spermă, salivă).
- » Echipament (spre exemplu, găleți, pleduri, perii).
- » De la iapă la mână (prin placenta sau prin lapte).
- » Folosirea la comun a apei și mâncării.
- » Furaje contaminate, apă sau așternut.
- » Vehicule de transport.
- » Haine și cizme.
- » Adăpost, garduri sau maneaj.
- » Canale de scurgere, gropi de gunoi.

În cazul în care vă suspectați calul de vreo boală, contactați medicul veterinar.

Din păcate, bolile fac parte din realitatea zilnică; majoritatea oamenilor fie au avut un cal bolnav, fie cunosc pe cineva care s-a confruntat cu o astfel de problemă. Gândiți-vă numai cât de simplu este pentru om să ia o boală: răceli, gripă, infecții ale stomacului. Să vă protejați calul nu este dificil sau costisitor. Dacă lucrăm împreună, ne putem proteja foarte bine caii, urmând zilnic câteva principii de bază.

Curat și îngrijit

Cel mai important element în protejarea calului sau fermei Dvs. împotriva bolilor este o bună igienă (spălarea mâinilor, hainelor, echipamentelor și suprafețelor). Este important ca toate echipamentele și uneltele să fie curate (trusa de țesălare, gălețile pentru mân-

bolnav, împreună cu echipamentul (gălețile de apă și mâncare, spre exemplu). Ideal, fiecare loc cu care calul bolnav a avut contact direct ar trebui, de asemenea, dezinfectat. Cereți sfatul medicului cu privire la ce alte măsuri trebuie să luați în urma unui cal bolnav.

Bolile se transmit foarte repede și prin haine și cizme. Din acest motiv, e bine să spălați des hainele de lucru și să dezinfectați cizmele – mai ales dacă ați fost în preajma unor cai necunoscuți (spre exemplu, cai de la o altă fermă sau de la un eveniment ecvestru).

Și vehiculele pot transmite boli, fie că este vorba de un camion, un trailer sau o mașină. După fiecare utilizare, ar trebui să curățați mizeria și așternutul folosit din camion sau trailer – dacă sunt folosite pentru a transporta cai diferiți, atunci acestea trebuie dezinfectate după fiecare cal. Evitați să intrați cu mașina într-o fermă în care știți că se află cai bolnavi.

Acele hipodermice sunt de unică folosință. De asemenea, aveți grijă ca toate materialele folosite pentru tratamentul unui cal bolnav sau rănit (spre exemplu, vata sau pansamentul) să fie aruncate la locul corect.

Câinii pot transmite boli către cai – fiți cu ochii pe ei și țineți-i departe de caii bolnavi.

care și apă, căpestrele, harnașamentul, pledurile). Toate lucrurile pe care le folosiți trebuie curățate periodic și dezinfectate atunci când le utilizați de la un cal la altul. Fiecare cal trebuie să își aibă propria trusă de îngrijire.

Staulele și, dacă este posibil, adăposturile exterioare ar trebui curățate zilnic și dezinfectate între cai. Trebuie să le dezinfectați după ce un cal a fost

Îndepărtarea mizeriei și dejecțiilor din staul, adăpost, câmp, maneaj ar trebui realizată zilnic, dacă nu mai frecvent. Gropile de gunoi trebuie așezate undeva departe de cai și de cursul de apă. Țineți hrana într-un loc curat – furajul căzut pe jos atrage rozătoarele. Asigurați-vă că mizeria pe care o fac păsările sau alte animale este curățată periodic.

În comunitate

Caii sunt în mod natural animale sociabile și sunt cei mai fericiți atunci când se află în compania altor cai. Evitați însă să vă lăsați calul să intre în contact direct cu animale necunoscute sau bolnave (spre exemplu, atunci când călăriți, când schimbați locul de păscut, când mutați calul dintr-un loc în altul, la evenimente ecvestre, în târg).

Fiți atent la mișcările celorlalți cai din fermă și încercați să vă țineți calul departe de caii care e posibil să fi fost expuși bolilor (caii care au fost duși la evenimente, în târg, etc.)

Nou sosiții

Dacă vă duceți calul la o pensiune nouă, este bine să aflați care este rutina locului cu privire la îngrijirile de sănătate (vaccinări, deparazitare), la prevenirea bolilor; care sunt procedurile de control, cum se înregistrează informațiile cu privire la starea fiecărui cal din fermă, care sunt condițiile generale și istoria locului. Câteva întrebări bine puse la început vor salva mult timp pierdut și stres mai încolo.

Dacă Dvs. conduceți o fermă sau cumpărați un cal, este vital să aflați cât mai multe informații despre noile animale (starea de sănătate și istoria calului, unde a fost ținut înainte și pentru cât timp, unde a fost transportat calul de curând și dacă s-a aflat în compania unor alte animale a căror stare de sănătate este necunoscută).

La fel de important este să cercetați pașaportul și actele animalului pentru a afla despre ultimele vaccine și deparazitări. Asigurați-vă că pașaportul este la zi și conține istoria de vaccinare a calului. Verificați de la bun început că pașaportul și calul se potrivesc, ca să evitați surprizele neplăcute.

Dacă vă transportați calul în afara țării sau dacă cumpărați un cal din afara României, verificați că a fost inspectat de un veterinar înainte de plecare și la sosire. Când calul nou ajunge la fer-

Aflați care este istoria de sănătate a fiecărui cal nou venit în fermă.

mă, este important să îl verificați și Dvs. personal pentru a vă asigura că ați primit un animal sănătos (respirația, condiția, pielea, fecalele, comportamentul sunt toate normale).

Nou sositul ar trebui deparazitat și vaccinat, dacă nu primiți o evidență veterinară clară că aceste lucruri au fost realizate de curând. Țineți minte, uneori caii pot avea o boală fără a prezenta simptome, mai ales în faza de început. Din acest motiv, orice nou sosit ar trebui tratat la fel ca un cal bolnav – va trebui să îl izolați de celelalte animale timp de 21 de zile. Astfel veți redus riscul de îmbolnăvire al celorlalți cai, dacă se dovedește că nou sositul suferă

de vreo afecțiune. Țineți calul în izolare până sunteți convinși că este sănătos. Ideal, calul va putea vedea alte animale, dar nu va putea intra în contact direct cu ele.

Acest lucru înseamnă spațiu separat de aerisire, astfel încât germenii care se transmit prin strănut sau tuse să nu ajungă la ceilalți cai. Folosiți un echipament dedicat pentru fiecare cal nou. În mod ideal, doar o singură persoană se va ocupa de acest cal. Răspândirea bolilor poate fi prevenită și prin purtarea unor salopete atunci când lucrați cu calul nou. După aceea, puneți salopeta la spălat, spălați mâinile și dezinfecțați cizmele, înainte să mergeți la ceilalți cai. Contactați medicul veterinar dacă vi se pare că observați semne de boală la calul nou.

Cunoașteți-vă calul

Este important să fiți familiarizat cu comportamentul normal al calului Dvs. (cum se poartă în general, cum mănâncă și bea, obiceiuri, postură și mișcare, cum interacționează cu alte animale, spre exemplu este agresiv sau supus).

Cunoașteți starea normală a calului Dvs. și fiți atenți la orice schimbare.

Trebuie să cunoașteți semnele vitale normale ale calului (temperatură, puls, respirație, zgomotele intestinale, aspectul pielii pentru a preveni dehidratarea, greutate și condiție, aspectul urinei și al fecalelor). Verificați zilnic starea de sănătate a calului Dvs. și luați seama la schimbări, oricât de mici, deoarece ele pot fi primele semne de boală.

Țesălatul este momentul cel mai oportun pentru o verificare atentă a calului (puteți identifica dacă există cruste, pierdere de păr, umflături, paraziți; verificați și respirația). Scobiți periodic copitele, astfel încât așternutul și alte

materii să nu fie transportate dintr-o parte în alta – aceasta fiind o modalitate potențială de transmitere a bolilor.

Hrana potrivită și apa curată sunt esențiale pentru starea generală de sănătate a calului, reducând riscul de boală.

Gălețile cu apă și mâncare ar trebui curățate periodic și mereu atunci când sunt folosite între cai sau grupuri de cai diferiți. Detaliile de contact ale veterinarului și proprietarul trebuie să fie trecute vizibil în dreptul fiecărui adăpost.

O îngrijire periodică a sănătății

Discutați cu veterinarul pentru a afla mai multe informații și sfaturi despre cum vă puteți proteja calul.

Un calendar de vaccinare împotriva tetanosului și a gripei ar trebui să existe pentru fiecare cal din fermă, cu informațiile aduse la zi și puse la dispoziție atunci când este nevoie.

De asemenea, asigurați-vă că aveți pus la punct un program de deparazitare, care să includă și curățarea dejecțiilor, folosirea prin rotație a padocurilor și

pășunitul mixt, acolo unde este posibil. Un plan general de îngrijire a sănătății este esențial pentru a avea un cal sănătos, capabil să facă față infecțiilor.

Controlarea vectorilor (țânțari, muște, insecte) va reduce, de asemenea, riscul de răspândire a infecțiilor. Evitați să țineți caii lângă ape stătătoare, aceste locuri fiind de obicei pline de țânțari și musculițe. Chiar și bălțile mai mici pot fi locuri unde vectorii se înmulțesc, de aceea este recomandabil să curățați

frecvent scurgerile și gurile de canal, sau să îndepărtați gălețile pe care nu le mai folosiți. În timpul verii, folosiți soluții împotriva muștelor și țânțarilor, instalați plase împotriva insectelor.

Discutați cu medicul veterinar despre planul de sănătate potrivit calului Dvs. și folosiți formatul de Plan de Sănătate propus de World Horse Welfare pentru a înregistra toate informațiile importante.

În cazul în care calul Dvs. prezintă semne de boală:

- » Contactați veterinarul și comunicați-i toate detaliile despre simptomele observate.
- » Mențineți o bună igienă personală și generală (spălați-vă mâinile și hainele, curățați-vă cizmele și echipamentele).
- » Țineți un cal în izolare dacă este bolnav și aveți grijă să nu intre în contact cu alte animale până nu primiți undă verde de la veterinar.
- » Folosiți un set dedicat de echipament (trusa pentru țesălare, gălețile de hrană și apă, harnașamentul) pentru calul bolnav sau care prezintă simptomele unei posibile boli.
- » Notați data la care calul a prezentat primele simptome de boală și care a
- fost tratamentul prescris de veterinar. Țineți un calendar al tuturor ieșirilor cu calul și dacă a intrat în contact cu alți cai.
- » Urmați tot tratamentul prescris de veterinar până la final, chiar dacă vi se pare că calul se simte mai bine.
- » Asigurați-vă că toate materialele posibil infectate (așternut, furaj și apă nefolosite) sunt aruncate corect. Întrebați veterinarul despre cum să faceți acest lucru.
- » După ce calul este considerat sănătos de către veterinar, curățați și dezinfecțați echipamentul și adăpostul.
- » Comunicați cu ceilalți proprietari de cai din cadrul fermei, astfel în-

Este foarte important ca situația fiecărui cal să fie ținută la zi.

cât aceștia să ia măsurile corespunzătoare pentru a-și proteja caii de boală.

Pentru a vă proteja calul și ferma de boală este important să țineți o situație cât mai clară a animalelor pe care le aveți în grijă. Aceasta ar trebui să includă:

- » Detaliile pașapoartelor
- » Vaccinări
- » Deparazitări
- » Informații despre schimbări semnificative în comportament și sănătate, inclusiv orice simptome de boală observați.
- » Vizitele veterinarului și tratamentele prescrise.
- » Mișcările cailor dinspre și către fermă.
- » Caii noi sosiți în fermă.
- » Datele cheie dintr-un program de izolare.

În acest context, „cai“ se referă la orice tip de cabaline, ponei, măgari sau catări.

În izolare

Scopul izolării este protejarea celorlalți cai de infecții, atunci când un cal este suspect de boală sau dacă starea sa de sănătate este necunoscută. Izolarea dă timp pentru semnele clinice ale bolii să se dezvolte în cazul cailor posi-

bil bolnavi, și pentru rezultatele analizelor să fie obținute, permițând astfel diagnosticarea.

Dacă starea de sănătate a unui cal este necunoscută (spre exemplu, este nou sosit în fermă), atunci acest cal tre-

sibil bolnavi și în special cailor care se întorc din afara țării, trebuie izolați.

- » Nu toată lumea are acces la facilități separate de izolare. Cu toate acestea, este posibil să implementați proceduri de izolare care să diminueze riscul de răspândire a infecțiilor. Noi vă propunem soluții de izolare care să vă ajute, oricât de puțin ar fi acestea.
- » Durata și natura izolării depind de boala de care suferă calul. Veterinarul vă va da mai multe informații în funcție de specificul bolii. Pentru cailor nou sosiți, izolarea ar trebui să dureze cel puțin trei săptămâni.
- » În mod ideal, ar trebui să existe dependințe separate pentru cailor izolați, care să se găsească departe de ceilalți cai, cu acces separat, echipament și personal dedicat și un padoc de izolare unde cailor pot fi lucrați. Însă o astfel de situație se găsește doar în cazul fermelor mari. Cu toate acestea, oricât de puțin ar fi acestea, este important să vă asigurați că acei cai aflați în izolare nu intră în contact cu ceilalți cai din fermă.

Unele boli se transmit prin aer, de aceea, cailor aflați în izolare ar trebui ținuți cât mai departe de ceilalți cai. Aceasta include spații separate de ventilație, astfel încât ceilalți cai să nu se afle în raza de acțiune, atunci când calul bolnav strănută sau tușește.

- » Căutați soluții de izolare în funcție de facilitățile disponibile. Chiar și măsurile cele mai simple pot avea rezultate evidente: spre exemplu, adăpostiți cailor bolnavi sau suspecti undeva în spatele staulului, departe de celelalte animale și de oameni.
- » Oriunde s-ar afla, în adăpost sau afară, calul izolat trebuie să se fie la o distanță cât mai mare de oameni și de celelalte animale, pentru a evita răspândirea bolii prin aer.
- » Încercați să mențineți la minim numărul persoanelor care intră în contact cu cailor din izolare. Toți cei care intră în contact cu cailor trebuie in-

Ținerea unui jurnal cu privire la starea de sănătate și mișcările fiecărui cal va face lucrurile mai ușoare.

buie tratat după aceleași principii ca și un cal bolnav, până când vă asigurați că nu suferă de niciun fel de boală infecțioasă. Cailor care se întorc după ieșiri unde au intrat în contact cu alți cai po-

formați despre procedura de izolare implementată în cadrul fermei, pentru a o urma cu strictețe.

- » De asemenea, asigurați-vă că toți cei care vizitează ferma sunt la curent cu existența zonei de izolare și îi înțeleg rolul. Doar vizitatorii care au venit în mod special pentru unul dintre caii din izolare (spre exemplu, proprietarul sau veterinarul) au voie să pătrundă în zona de izolare. Toți ceilalți vizitatori au accesul interzis.
- » Este recomandat să puneți câteva panouri de informare pentru a vă asigura că toată lumea este la curent cu privire la riscurile de răspândire a bolii și cunoaște procedurile de izolare din cadrul fermei. Măcar un panou cu „Zonă de izolare“ ar trebui să existe pentru a avertiza vizitatorii.
- » Caii aflați în izolare ar trebui să fie vizitați ultimii de către lucrătorii din fermă. Astfel, veți reduce riscul de răspândire a bolii și vă va fi mai ușor să asigurați condițiile de igienă.
- » Spălați-vă bine pe mâini cu apă și săpun după ce lucrați cu caii din zona de izolare, chiar dacă ați folosit mănuși de plastic. În anumite cazuri va trebui să folosiți un dezinfectant special pentru germenii responsabili de boala respectivă. Veterinarul vă va sfătui mai exact.
- » Cizmele de lucru trebuie și ele bine curățate și dezinfectate imediat după ce ați părăsit zona de izolare. Spălați-vă pe mâini după ce ați curățat cizmele.
- » Pentru a preveni răspândirea bolilor prin haine, este recomandat să purtați salopete care trebuie scoase după contactul cu caii din zona de izolare. Salopeta ar trebui să acopere complet îmbrăcămintea. Atunci

când vă scoateți salopeta, aveți grijă ca partea exterioară a acesteia să nu intre în contact cu îmbrăcămintea Dvs. După ce scoateți salopeta, aceasta trebuie spălată la minim 60 C (pentru a omorî germenii) înainte de a fi utilizată din nou. Spălați-vă pe mâini după ce v-ați scos salopeta.

- » Caii aflați în izolare nu trebuie sub nicio formă să împartă același echipament cu ceilalți cai. Aceasta include găleți de hrană și apă, echipament de țesălat și îngrijit etc. Cel mai simplu ar fi să aveți un set de echipamente speciale pentru zona de izolare, dacă însă asta nu este posibil, atunci trebuie să curățați temeinic și să dezinfectați tot echipamentul după ce ieșiți cu el din zona de izolare. Oricum, chiar și echipamentul dedicat zonei de izolare trebuie curățat și dezinfectat între cai.
- » Înainte să dezinfectați, echipamentul trebuie curățat cu grijă, deoarece dezinfectantul nu funcționează pe lucrurile murdare. Similar, gelurile dezinfectante pe bază de alcool pentru mâini nu au efect dacă mâinile sunt murdare.
- » Caii din izolare nu trebuie să împartă apa și hrana cu ceilalți cai.
- » Toate dejecțiile cailor din izolare trebuie aruncate corect, iar veterinarul vă va explica cum să faceți acest lucru.
- » Și celelalte animale (câini, pisici, animale de fermă, păsări) trebuie ținute departe de caii din izolare.
- » Procedura de izolare trebuie să includă și un sistem corect de înregistrare a informațiilor (simptome, tratament, perioada de izolare, dezinfectanții folosiți etc.).
- » Aveți grijă la caii aduși din afara țării, este posibil să fie purtători ai

unor boli rar întâlnite în România și prin urmare greu de diagnosticat și tratat.

- » Dacă un caz de boală este confirmat printre caii din fermă, este important să îi anunțați și pe ceilalți proprietari care își au caii la Dvs. în pensiune sau în apropiere, astfel încât să ia pașii necesari pentru a-și proteja animalele de infecție. Gândiți-vă și la alte persoane pe care ar fi bine să le anunțați (spre exemplu, alți veterinari care lucrează în cadrul fermei, ferma precedentă la care calul s-a aflat în pensiune dacă este cazul, organizatorii celui mai recent eveniment la care calul bolnav a participat, din nou, dacă este cazul).

Dacă suspectați că vreunul dintre caii din fermă este bolnav, implementați de urgență procedura de izolare.

Orice cal nou sosit în fermă ar trebui ținut în izolare timp de trei săptămâni chiar dacă nu prezintă niciun simptom evident de boală. În toată această perioadă, ar trebui tratat în aceeași manieră ca un cal bolnav.

Poate fi necesar să izolați și caii care se reîntorc în fermă după o călătorie. Această decizie o veți lua în funcție de factorii de risc: unde a fost transportat calul, cât a stat acolo, dacă a intrat în contact direct cu alți cai, dacă a împăr-

Puneți panouri de avertizare în zona de izolare, pentru ca toată lumea să fie la curent.

țiț spațiul de ventilație cu alți cai. Caii care au fost în străinătate trebuie triși în izolare odată întorși în fermă.

În acest context „cai“ se referă la orice tip de cabaline, ponei, măgari sau catări.

Boli des întâlnite în România

Există multe boli care afectează caii, iar informațiile disponibile pot fi confuze. Noi credem că o înțelegere cât mai bună a tipicului unei boli este de maximă importanță în rezolvarea problemei. Așadar, vă oferim câteva detalii simple pentru a vă ajuta să recunoașteți și să înțelegeți unele dintre cele mai importante boli infecțioase care

afectează caii din România. Dacă recunoașteți vreunul din simptomele de mai jos la calul Dvs., vă sugerăm să contactați de urgență medicul veterinar.

Gurma

Gurma este o infecție bacteriană des întâlnită și foarte contagioasă, care se manifestă la nivelul sistemului respirator. În cazuri mai rare infecția se poate răspândi și la alte organe din corp, boala luând în acest caz numele de gurma complicată – caii afectați de această versiune mai agresivă a bolii nu supraviețuiesc mereu.

Boala se răspândește prin contact direct cu alte animale infectate sau indirect prin găleți sau haine. Simptomele includ:

- » Scurgeri nazale
- » Febră
- » Lipsa poftei de mâncare
- » Limfonoduri (ganglioni) inflamați și abcese, în special în zona capului și a gâtului
- » Condiție fizică slabă

Caii și în special măgarii pot fi purtători ai bolii fără să prezinte simptome

vizibile; aceste animale pot transmite boala altora. O igienă temeinică, izolarea cailor noi și evitarea contactului cu caii a căror stare de sănătate este necunoscută sunt cele mai bune metode pentru a preveni gurma.

Tetanosul

Tetanosul este o boală infecțioasă necontagioasă, cauzată de o bacterie care se găsește în sol. Această bacterie se infiltrează în răni, unde se multiplică și emite toxine care afectează sistemul nervos. Simptomele includ:

- » Paralizie musculară, dificultăți în mișcare sau în timpul hrănirii și adăpării
- » Sensibilitate la lumină, zgomot și atingere
- » Spasme musculare
- » Mișcare a celei de treia pleoape peste ochi
- » Stop respiratoriu și moarte

Boala este fatală în majoritatea cazurilor, prevenția fiind prin urmare esențială. Aceasta se realizează prin vaccinarea antitetanos.

Micoza cutanată (Pecingine)

Micoza cutanată este o boală contagioasă micotică care afectează atât oamenii cât și animalele. Boala se răspândește prin contact direct cu un animal bolnav sau indirect prin obiecte sau mediu contaminat. Simptomele includ:

- » Zone cu păr ridicat, pierderea părului
- » Zone fără păr cu aspect de plagă, care devin gri și solzoase

Boala poate fi prevenită printr-o bună igienă și prin evitarea contactului cu animale posibil bolnave. Ciuperca vinovată de infecția cu pecingine poate supraviețui muți ani pe garduri, porți și pereți, iar pentru distrugerea ei este așadar important ca aceste suprafețe să fie bine curățate și dezinfectate.

Salmonella

Salmonella este o infecție cauzată de o bacterie și poate afecta atât oamenii, cât și animalele. Oamenii se pot îmbolnăvi de salmonella prin contactul cu dejecțiile animalelor infectate sau consumând alimente sau băuturi contaminate. La oameni, boala are

manifestări diverse, de la o diaree slabă la o stare severă de rău sau chiar moarte. Copiii, bătrânii și persoanele cu un sistem imunitar slab sunt cei mai expuși.

La cai, bacteria Salmonella se poate găsi în stomac fără să producă mari probleme. Ea se manifestă însă atunci când calul este supus unor condiții de stres, cel mai des în timpul unei intervenții chirurgicale sau în urma transportului. Iepelii își pot infecta mânășii la naștere. Caii infectați pot răspândi bacteria prin fecale, chiar dacă nu prezintă semne evidente de boală. Simptomele includ:

- » Febră
- » Diaree
- » Dehidratare

În cazuri grave, calul poate muri în decurs de 24 de ore. Prevenirea include o bună igienă și curățarea periodică a dejecțiilor.

Infecțiile parazitice

Paraziții sunt responsabili pentru un număr mare de boli prezente la cai din toată lumea. Aceste afecțiuni pot

fi cauzate de paraziți interni, cum ar fi tenia, sau externi, cum ar fi păduchii. Simptomele și modul de acțiune a bolii variază de la caz la caz, dar unele infecții parazitice pot duce la boli grave sau chiar moarte.

Cele mai bune metode de prevenire includ programe de deparazitare interne și externe periodice și o bună igienă.

În multe din cazuri, igiena este cheia în prevenirea răspândirii bolilor.

În acest context, „cai“ se referă la orice tip de cabaline, ponei, măgari sau câtari.

Boli cu notificare obligatorie

Acestea sunt bolile care prin lege trebuie declarate la Direcția Sanitar Veterinară de județ.

Dacă vă suspectați calul de o astfel de boală, atunci trebuie să îl izolați de urgență, pentru a nu intra în contact cu alte animale, după care trebuie să sunați veterinarul, căruia să îi spuneți că e posibil să aveți un cal bolnav de o boală ce trebuie declarată prin lege. Veterinarul va examina calul și dacă va ajunge la concluzia că acesta suferă de o astfel de boală, atunci va informa Direcția Sanitar Veterinară de județ cu privire la acest lucru, iar Direcția va trimite la rândul ei un veterinar de stat pentru a vă inspecta calul. Ce se întâmplă după aceea depinde de boala identificată, iar toate instrucțiunile le veți primi din partea veterinarului de stat.

Legea spune că în cazul unora dintre bolile cu notificare, sacrificarea animalului bolnav este obligatorie. Asta înseamnă că dacă analizele calului Dvs. sunt pozitive, atunci prin lege acesta va fi sacrificat cât mai curând posibil, astfel încât să nu sufere inutil de pe urma bolii și să nu infecteze și alți cai.

Unele dintre bolile cu notificare obligatorie se întâlnesc destul de rar. Multe boli obișnuite prezintă simptome similare, deci este posibil ca calul Dvs. să sufere de ceva mult mai puțin grav – asta nu înseamnă însă că trebuie să tratați problema cu ușurință. Cu cât suntem mai atenți și mai prevăzători, cu atât prezența acestor boli va fi tot mai restrânsă.

Mai presus de orice, țineți minte că cel mai important lucru pentru a controla și a pune capăt răspândirii unor astfel de boli este să vă anunțați medicul veterinar la prima suspiciune.

Anemia Infecțioasă Ecvină (AIE)

Anemia infecțioasă ecvină (AIE) este o boală virală care se transmite prin sânge. Cel mai des, virusul de transmitere de la un cal la altul prin mușcăături de țânțari, dar el se mai poate transmite și prin alte cai, cum ar fi ace hipodermice murdare, echipament contaminat cu sânge infectat sau de la iapă la făt. Simptomele includ:

- » Febră
- » Poftă de mâncare scăzută și pierdere în greutate
- » Puls crescut și respirație rapidă
- » Slabă coordonare a corpului
- » Scurgeri din ochi sau nas
- » Diaree

Unii cai pot fi afectați sever și pot muri în scurt timp, alții din contră, poartă boala mult timp și alternează

perioadele în care se simt rău cu cele în care par să fie sănătoși. Unii cai bolnavi nu prezintă niciun simptom de boală. Toți caii infectați cu AIE sunt un pericol de infecție pentru ceilalți cai, chiar dacă prezintă sau nu simptomele bolii.

Toți caii bolnavi de AIE trebuie sacrificați. Aceasta este cea mai importantă metodă pentru a preveni răspândirea bolii, la care se mai adaugă reducerea contactului cu vectorii de transmisie a bolii (țânțarii) și păstrarea unei bune igiene, astfel încât caii sănătoși să nu intre în contact cu materiale murdare de sânge contaminat.

Pesta africană a calului (African Horse Sickness - AHS)

Pesta africană a calului (AHS) este o infecție virală serioasă, care se răspândește prin insecte. Există mai multe forme sub care boala se poate prezenta. Simptomele includ:

- » Febră
- » Inflamare, în special în zona capului și a gâtului
- » Tuse, dificultăți în respirație, scurgeri nazală cu aspect de spumă.

În formele sale cele mai severe, aproape orice cal bolnav moare în decurs de o săptămână. Cea mai bună metodă de prevenție este să vă țineți calul departe de insecte.

Herpes virusul ecvin (HVE)

Herpes virusul ecvin (HVE) este o boală des întâlnită oriunde în lume. Există mai multe tulpini de HVE, dar cele mai întâlnite sunt HVE -1 și HVE -4 (rinopneumonia ecvină).

HVE -1 provoacă afecțiuni neurologice și respiratorii, avort și moartea mânjilor proaspăt fătați. HVE -4 provoacă afecțiuni respiratorii și, foarte rar, afecțiuni neurologice și avort.

Infecția se transmite în aer prin tuse și strănut, prin contact direct cu materiale contaminate (cum ar fi fătul avortat) sau prin contact direct cu obiecte cum ar fi gălețile sau hainele. Simptomele variază în funcție de tip, pot însă include:

- » Tuse
- » Scurgere nazală
- » Slabă coordonare a corpului

Caii pot fi purtători ai bolii fără să manifeste simptome vizibile și prezin-

tă risc de infecție pentru alți cai. O igienă bună este foarte importantă în prevenirea îmbolnăvirii cu HVE. Există și vaccine, dar acestea nu vă garantează o protecție totală, fiind totuși recomandate pentru animalele de prăsilă.

Influența ecvină

Virusul responsabil de gripa calului poate lua multe forme. Gripa este o afecțiune foarte contagioasă a căilor respiratorii. Boala se răspândește prin contact direct cu alți cai infectați sau indirect prin găleți sau haine, precum și prin aer atunci când un cal bolnav tușește sau strănută. Simptomele includ:

- » Scurgeri nazale
- » Febră
- » Lipsa poftei de mâncare
- » Tuse seacă
- » Respirație rapidă

Ocazional, această boală poate duce la complicații severe. Gripa calului se previne prin vaccinare. Ar trebui să vaccinați calul anual sau o dată la șase luni, dacă calul Dvs. este expus riscurilor mai des (spre exemplu, se află periodic în compania unor cai necunoscuți).

Arterita Virală Ecvină (AVE)

Arterita Virală Ecvină (AVE) este o boală contagioasă care provoacă avortul iepelor gestante și uneori moartea mânjilor nou născuți.

Virusul se transmite prin aer, în timpul împerecherii sau inseminării artificiale, sau prin contact cu echipament contaminat. Se poate, de asemenea, transmite de la iapă la făt.

Semnele clinice ale bolii pot varia mult, dar pot include:

- » Inflamare, în special în zona membrilor și a organelor genitale în cazul armăsarilor
- » Conjunctivită

O bună parte din cai nu prezintă niciun semn aparent de boală și unii armăsari pot fi purtători pe termen lung ai virusului, ceea ce înseamnă că nu pot fi folosiți pentru montă. Marea majoritate a cailor își revine complet după tratament.

Răspândirea AVE se previne prin testarea tuturor cailor pentru montă, prin vaccinare periodică și printr-o bună igienă.

Rabia

Rabia este o infecție virală fatală care afectează toate mamiferele, inclusiv oamenii. În general se transmite atunci când un animal infectat îl mușcă pe un altul. Simptomele includ:

- » Schimbare subită de comportament
- » Paralizie

Odată ce semnele clinice apar, rabia este mereu fatală. Prevenirea rabiei constă în controlul focarului de boală atunci când aceasta este identificată la animalele sălbatice.

Durina

Durina este o afecțiune parazitică ce se transmite în timpul împerecherii și, uneori, de la iapă la mânz. Simptomele includ:

- » Inflamare și scurgeri în zona genitală
- » Pierdere în greutate, care poate fi severă
- » Lipsă de coordonare și slăbiciune

Boala poate fi fatală. Caii pot fi purtători fără să prezinte simptome. Răspândirea durinei se previne prin retragerea de la montă a cailor infectați sau suspecți de infecție.

Morva

Morva este o infecție bacteriană serioasă care poate fi transmisă la oameni și alte animale. La oameni boala este de cele mai multe ori fatală dacă nu este tratată.

În general, boala se răspândește prin apă sau hrană contaminată sau prin contactul cu echipament contaminat.

Există mai multe feluri de morvă, dar semnele pot include:

- » Tuse, scurgeri nazale, dificultăți respiratorii
- » Nodule sub piele care pot ulceră

Când boala afectează mai ales nările, glandele și plămâni se cheamă morvă. Când afectează în special ex-

teriorul membrilor și corpului se numește morva cutanată.

De cele mai multe ori, morva este fatală, iar caii care se însănătoșesc rămân o sursă de infecție. Un mod de a preveni boala este prin realizarea unei analize de sânge a cailor importați (în România nu există în prezent niciun caz de morvă). Un alt mod de a împiedica infecția este sacrificarea animalelor bolnave.

Stomatita veziculoasă

Stomatita veziculoasă este o infecție virală care se poate transmite de la cal la om prin contact; la om se manifestă printr-o stare de rău similară cu gripa. Se transmite prin mușcătura insectelor, prin contact direct cu animalele bolnave sau prin contact cu saliva sau fluidul eliberat prin spargerea bășicilor. Simptomele includ:

- » Salivare excesivă, apetit scăzut, pierdere în greutate
- » Băși și ulcerații la nivelul gurii, nărilor sau pe corp

În general, boala nu este fatală dar poate cauza o stare severă de rău la caii infectați. Singurele metode de prevenire a răspândirii bolii sunt o bună igienă, protecție împotriva insectelor și izolarea animalelor bolnave.

În acest context, „cai“ se referă la orice tip de cabaline, ponei, măgari sau catări.

Alte boli infecțioase grave

Antraxul

Antraxul este o infecție bacteriană care poate afecta toate animalele, inclusiv oamenii, dar care la cai se întâlnește mai rar. Infecția apare în general atunci când calul paște în zone contaminate cu sporii bacteriei sau când mănâncă nutreț contaminat. Simptomele includ:

- » Colică, diaree cu sânge
- » Slăbiciune
- » Inflamare, în special o inflamare caldă și dureroasă a gâtului
- » Moarte subită

De obicei, infecția provoacă moartea în doar câteva zile și poate fi tratată doar dacă este depistată suficient de devreme.

Prevenirea îmbolnăvirii de antrax se realizează prin distrugerea corectă a carcaselor infectate și prin sterilizarea mediului contaminat.

Encefalomielite virală ecvină (EVE)

Encefalomielite virală ecvină (EVE) reprezintă de fapt un grup de infecții virale răspândite de țânțari. Boala poate afecta oamenii, dar nu se poate transmite direct de la cal la om.

Există trei mari grupe ale bolii: Encefalomielite Ecvină de Est (EEE), Encefalomielite Ecvină de Vest (WEE) și Encefalomielite Ecvină Venezueleană (EEV). Simptomele includ:

- » Condiție fizică slabă, pierderea apetitului

- » Sensibilitate la zgomot și atingere
- » Stare de agitație
- » Slabă coordonare a corpului și spasme musculare
- » Slăbirea vederii
- » De cele mai multe ori cailor infectați mor, în special cei care suferă de EEE. Protejați-vă calul de țânțari pentru a preveni apariția bolii.

Virusul West Nile (VWN)

Virusul West Nile (VWN) este o formă necontagioasă de encefalită virală răspândită de țânțari. Poate afecta oamenii dar nu se transmite direct de la om sau invers.

Simptomele sunt similare cu cele întâlnite în cazul encefalomielitei virale ecvine (EVE), și la fel ca la EVE, cel mai des cailor infectați mor. Reduceți riscul de îmbolnăvire protejându-vă calul de insectele care mușcă.

Limfagita epizootică

Limfagita epizootică este o infecție contagioasă micotică, asemănătoare cu morva, răspândită de muște sau prin contactul cu echipament contaminat. Simptomele includ:

- » Nodule sub piele care pot supura sau ulcera

- » Ganglioni tari, umflați
- Dacă boala atinge un stadiu avansat, atunci este incurabilă și provoacă moartea. Prevenirea se face printr-o bună igienă și prin protejarea cailor de muște.

Metrita ecvină contagioasă (MEC)

Metrita Ecvină Contagioasă (MEC) este o infecție bacteriană care se transmite în timpul împerecherii. Se mai poate răspândi și prin echipament contaminat sau de către îngrijitorii din fermă, dacă nu este stabilit un set clar de măsuri pentru păstrarea igienei.

În general, singurul simptom vizibil este o scurgere vaginală la iepă. Armăsarii bolnavi nu prezintă simptome, cu toate acestea ei pot transmite boala.

Răspândirea bolii se previne printr-o bună igienă și prin testarea tuturor cailor folosiți pentru montă. Orice cal care testează pozitiv trebuie scos de la montă până când este declarat sănătos în urma unui tratament.

În acest context, „cai“ se referă la orice tip de cabaline, ponei, măgari sau catări.

World Horse Welfare este o organizație caritabilă britanică,
înregistrată cu numărul 206658 și Sc038384.
Romania Hotline: (0044) 01953 497224.
www.worldhorsewelfare.org, www.worldhorsewelfare.ro,
proiect.romania@worldhorsewelfare.org

Planul de sănătate al calului

World Horse Welfare mă ajută să am un cal sănătos.

Numele proprietarului .....

Numele calului .....

Înălțime ..... Greutate ..... Vârstă ..... Sex .....

Numere de telefon

Proprietar	acasă	birou	mobil
Veterinar	nume	cabinet	acasă
Potcovar			

Informații despre starea de sănătate a calului

Probleme des întâlnite (de ex., predispus la colică, furbură) .....

Medicație	Doze zilnice	Mod de administrare	Ultima dată când a fost administrat	Perioada în care a fost administrat ultima dată

Important: Aveți grijă ca informațiile din pașaport să fie aduse la zi (de ex., vaccinări, medicație).

Nevoi speciale de îngrijire (de ex., furaj, fân, altele): .....

Data la care a fost adus în pensiune ..... Locația anterioară.....

Șelar .....

Tehnician dentar .....

Fizio .....

Altele .....

DETAII DE CONTACT

Semne vitale

Pulsul în repaos – În mod normal pulsul se ia sub falcă. Numărați bătăile inimii timp de 15 secunde după care multiplicați cu patru.

Temperatura – Termometrul trebuie să fie bine lubrifiat înainte să fie introdus în rect. Citirea temperaturii durează de obicei între unul și trei minute. Țineți bine termometrul tot acest timp.

Frecvența respirației în repaos – Priviți mișcarea cutiei toracice și a stomacului cu fiecare respirație. Numărați respirațiile în decursul a 15 secunde, după care multiplicați cu patru pentru a afla numărul de respirații pe minut.

Semnele vitale nu se iau după ce calul a făcut efort. Dacă aveți dubii, adresați-vă veterinarului.

	Valori normale	Calul dvs.
Pulsul în repaos	36 – 48 bătăi pe minut	
Frecvența respirației în repaos	8 – 16 respirații pe minut	
Temperatura	37-38,5C	

Îngrijirea constantă a sănătății

Vaccinarea	Cel puțin o dată la 12 luni sau după cum vă sfătuiește veterinarul.
De parazitarea	De realizat periodic, pe lângă deparazitarea propriu-zisă mai presupune și rotirea culturilor pe câmp, îndepărtarea fecalelor.
Potcovărie	Potcovirea se face cel puțin o dată la șase – opt săptămâni de către un potcovar calificat.
Dentistică	Verificarea dinților de către veterinar se face cel puțin o dată la 12 luni sau mai des dacă este cazul.
Șelărie	Verificați potrivirea șelii cel puțin o dată la 12 luni sau mai des, dacă este nevoie sau dacă forma calului se schimbă. Dacă folosiți o șa nouă, verificați-o după șase luni de la prima utilizare. Folosiți doar șelari calificați.
Fizio	Dacă este nevoie, în cazul în care calul suferă de dureri sau disconfort.

WorldHorseWelfare
turn your passion into action

PROIECT ROMÂNIA

	Vaccinări	De parazitări	Potcovărie	Dinți	Șelărie	Fizio/altele	Compeții, evenimente, târguri, altele
IAN							
FEB							
MAR							
APR							
MAI							
IUN							
IUL							
AUG							
SEP							
OCT							
NOV							
DEC							